

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
Generalni direktorat za multilateralne poslove i regionalnu saradnju

Broj:

Podgorica, 26. mart 2015. godine

Izvještaj

o učešću delegacije Crne Gore koju je predvodio potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore prof. dr Igor Lukšić na Zapadno-balkanskoj konferenciji u Prištini, 25. marta 2015. godine

Sastanak ministara vanjskih poslova i ministara saobraćaja održan je u okviru Berlinskog procesa, a glavna tema sastanka bila je usaglašavanje stavova i prihvatanje zajedničke izjave o Unaprijeđenoj povezanosti i glavnoj saobraćajnoj mreži za Zapadni Balkan.

Crnogorsku delegaciju predvodio je potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore prof. dr Igor Lukšić a u delegaciji su bili: ministar saobraćaja i pomorstva Ivan Brajović, generalni sekretar MVPEI Predrag Stamatović, ambasador u MVPEI Vojin Vlahović, ambasador Crne Gore u Prištini Radovan Miljanić, v.d. generalnog direktora Direktorata za državne puteve u MSP Angelina Živković, prvi sekretar u Direkciji za regionalnu saradnju Svetlana Katnić i Mirela Rebronja iz Odjeljenja za odnose s javnošću.

Na sastanku, kojim je predsjedavao potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Kosova Hašim Tači, učestvovali su ministri vanjskih poslova Albanije, Makedonije i Srbije, Ditmir Bušati, Nikola Poposki i Ivica Dačić, direktor Direkcije za evropske integracije Bosne i Hercegovine Osman Topčagić, kao i ministri nadležni za oblast saobraćaja Albanije, Kosova, Makedonije i Srbije, Edmond Hadžinasto, Ljufti Žarku, Mile Jankieski i Zorana Mihajlović. Evropsku uniju predstavljali su komesar za susjednu politiku i pregovore o pristupanju Johanes Han, komesar za mobilnost i transport Violeta Bulc (preko video bima) i direktor za Zapadni Balkan u Generalnom direktoratu za proširenje Žan Erik Pake. Sastanku je prisustvovao i generalni sekretar Savjeta za regionalnu saradnju Goran Svilanović.

Otvarajući konferenciju, **potpredsjednik Tači** je ukazao na sve uspješniju konsolidaciju Kosova i napredak u pravcu evropske integracije, implementaciju Beogradskog sporazuma, kao i na značaj regionalnog dijaloga i dobrosusjedskih odnosa za sve zemlje Zapadnog Balkana. U kontekstu Berlinskog procesa, naglasio je neophodnost privlačenja investicija koje će dalje integrisati region kroz izgradnju i unapređenje ključnih saobraćajnica, aerodroma i luka, koja će podstaći ekonomski razvoj i unaprijediti međusobnu komunikaciju zemalja regiona.

Ukazujući na cilj uspostavljanja glavne saobraćajne mreže (Core Network) do 2030. godine, **Komesar Han** je posebno istakao značaj obostrane posvećenosti EU i zemalja Zapadnog Balkana, pri čemu ne treba insistirati na što široj mreži saobraćajnica, nego na onoj koja će biti najefikasnija i koju je realno moguće izgraditi. Govoreći o finansijskom aspektu, ukazao je na potrebu istraživanja svih mogućih izvora finansiranja, kao i na značaj izrade kredibilnih sektorskih planova (single sector pipelines), koje su ključne i za EU i za potencijalne investitore. Osvrnuvši se na sektor energetike, za koji su važna zajednička pravila i interoperabilnost koridora, ukazao je na potrebu strateškog pregleda i sugerisao da bi sekretarijat Energetske zajednice trebalo da pripremi listu odabranih ključnih projekata po pravilima EU. Najavio je održavanje sastanka zemalja Zapadnog Balkana (WB6) na nivou šefova država i vlada 21. aprila u Briselu, na kojem bi se potvrdila politička volja i posvećenost realizaciji dogovora oko glavne saobraćajne mreže koji je sadržan u zajedničkoj izjavi sa sastanka u Prištini (izjava u prilogu). Takođe je najavio održavanje sastanka WB6 u Rigi, paralelno sa sastankom ministara transporta EU, na kojem bi trebalo da budu imenovani koordinatori koridora. Kao jedan od narednih koraka, naveo je i utvrđivanje kratkoročnih regulatornih i operativnih prioriteta i s tim povezanih projekata u regionu, dok bi se na samitu u Beču usvojila lista infrastrukturnih projekata koja bi išla ka Zapadobalkanskom investicijskom okviru (WBIF). Kako je naveo, u ovom trenutku je dostupno 130 miliona eura, a trebalo bi da se obezbijedi i milijarda eura. U nekoliko navrata komesar Han je naglasio da dosadašnje iskustvo sa zemljama Zapadnog Balkana kad su u pitanju evropski fondovi pokazuje više nedostatak kvalitetnih projekata nego nedostatak sredstava. **Komesar Bulc** se kratko uključila putem video bima i, između ostalog, pozdravila rad SEETO-a i uključivanje Zapadnog Balkana u evropsku mrežu TEN-T. Kao i komesar Han istakla je potrebu fokusiranja na ključne pravce povezivanja i ciljanu upotrebu resursa.

PPV Lukšić je ocijenio da su aktivnosti u okviru Berlinskog procesa na pravom putu i da investiranje u infrastrukturno povezivanje neće donijeti samo ekonomski rast i otvaranje novih mogućnosti, nego će smanjiti migratorni pritisak regiona prema EU. Nadovezujući se na izlaganje komesara Hana o pitanju realizacije dogovora o glavnoj saobraćajnoj mreži, naglasio je da se zemlje regiona suočavaju sa problemom uskog fiskalnog prostora, te sa je stoga neophodno

dizajnirati model za njegovo zajedničko prevazilaženje uz pomoć međunarodnih finansijskih organizacija. Takođe se osvrnuo na posvećenost zemalja regiona ostalim aspektima Unaprijeđene saradnje u okviru procesa stabilizacije i pridruživanja, koja se odvija paralelno sa pitanjima infrastrukturnog povezivanja, a obuhvata oblasti kao što su borba protiv organizovanog kriminala, carinske procedure i propisi u oblasti preduzetništva. Izrazio je punu podršku Crne Gore stavovima zajedničke izjave i njenoj implementaciji.

Ministar Brajović je naglasio značaj postizanja dogovora oko glavne saobraćajne mreže za ZB i izrazio očekivanje da će se na samitu u Beču potpisati dokument koji će omogućiti realizaciju ključnih infrastrukturnih projekata u okviru te mreže. Složio se sa stavom da ne bi bilo realno ostvariti kompletiranje putne infrastrukture u do 2030. godine, ako bi se u ovom trenutku dodavale nove ideje. Naveo je i ključne projekte od interesa za Crnu Goru: 1) autoput Bar-Boljare, 2) jadransko-jonski koridor, 3) željeznička pruga Bar-Beograd, i 4) Luka Bar. Pomenuo je i druge projekte koji imaju regionalni karakter, a koji su od interesa za Crnu Goru: put Podgorica-Gusinje, pruga Podgorica-Tirana-Drač, pruga Pljevlja-Bijelo Polje-Berane-granica sa Kosovom, pruga Nikšić-Čapljina itd. Ministar Brajović je zatražio da se u dostavljenim mapama uz zajedničku izjavu izmijeni prikaz jadransko-jonskog autoputa, koji treba da bude projektovan u zaleđu, a ne da bude nadogradnja postojeće jadranske magistrale uz obalu.

Ministar **Dačić** je ocijenio da saradnja zapadnobalkanske šestorke predstavlja suštinski napredak u pravcu očuvanja mira i demokratije i uputio poruku Evropskoj uniji da Zapadni Balkan treba da bude u njenom fokusu. Istakao je spremnost Srbije za saradnju u regionu, kao osnov njegove stabilnosti i razvoja. Pozvao je predstavnike zemalja regiona „da gledamo zajednički interes“ i da se suzdrže od izjava koje udaljavaju pažnju sa pitanja od značaja. Ministar **Mihajlović** je potvrdila saglasnost Srbije sa projektima predviđenim u glavnoj saobraćajnoj mreži, kao i zainteresovanost za konekciju između Sarajeva i koridora 10. **O.Topčagić** je potvrdio podršku Bosne i Hercegovine procesu izgradnje glavne mreže, ali je ukazao da će formalna potvrda zajedničke izjave i daljih koraka iz BiH stići tek nakon formiranja nove vlade. Ministar **Poposki** je posebno ukazao na potrebu da se u nastavku saradnje u oblasti infrastrukturnog povezivanja pođe od potreba, a da se vodi računa i o ravnoteži sa perspektivom građana kao poreskih obveznika, pri čemu ne treba zaboraviti da je to prije svega politički projekat. Ministar **Janakieski** je naveo projekte od interesa za Makedoniju, posebno dodavanje koridora 8 u glavnu mrežu, zbog značaja za regionalno povezivanje. Ministar **Bušati** je naglasio potrebu jačanja administrativnih kapaciteta u zemljama regiona za pisanje projekata koji su ekonomski izvodljivi. Takođe je istakao da je važno kombinovati finansijske instrumente EU sa drugim izvorima finansija i izrazio očekivanje da se do samita u Beču dođe do ostvarljivih rezultata. Ministar **Hadžinasto** je kazao da su mape prihvatljive za Albaniju, ali je pozvao da se ponovo razmotri koridor 8 koji povezuje Albaniju i Makedoniju. Ministar **Žarku** je ukazao na interesovanje Kosova za izgradnju autoputa Tirana-Priština-Niš, kao i puta Podgorica-Peć.

U nastavku konferencije kratko su izložena dva primjera dobre prakse u saobraćajnoj politici. Ministar Žarku je predstavio razvoj saradnje Kosova i Makedonije od 2002. godine do danas na zajedničkom upravljanju željezničkim saobraćajem između te dvije zemlje, koja je rezultirala najnovijim sporazumom iz 2012. zasnovanom na evropskim standardima, a koja obuhvata zajedničku carinsku, fito-sanitarnu i veterinarsku kontrolu, saradnju granične policije i sl. Mihajović je predstavila iskustvo Srbije u izradi sektorskih planova i metodologiju izbora projekata kroz utvrđene standarde i procedure.

Na konferenciji je usvojena zajednička izjava kojom se definiše glavna saobraćajna mreža za Zapadni Balkan, pri čemu je dogovoreno da se preostali detalji i eventualne izmjene usaglase do sastanka na nivou šefova država i vlada 21. aprila 2015. u Briselu. Naredni ministarski sastanak WB6 održaće se u Ohridu.

Značaj učešća delegacije Crne Gore na ministarskom sastanku u Prištini

Učešće crnogorske delegacije koju je predvodio potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova i evropskih integracija prof. dr Igor Lukšić na sastanku u Prištini značajno je u kontekstu jačanja regionalne saradnje i snažnijeg povezivanja zemalja Zapadnog Balkana.

Sastanak je bio prilika da se usaglasi plan izgradnje osnovne mreže koridora koja će obuhvatiti glavne gradove, i koja će se dalje razvijati kroz zajedničku posvećenost uz fokus na zajednički odabranim prioritetnim projektima, uz podršku Evropske unije i drugih međunarodnih partnera.

Dalji razvoj ove inicijative pomoći će zemljama regiona da u međuperiodu, do ostvarivanja punopravnog članstva u EU, iskoriste sve mogućnosti za brži ekonomski razvoj regiona.

Sastanak u Prištini bio je prilika i da se razmijene iskustva i dobre prakse iz regiona u pogledu jedinstvenih sektorskih prioriteta, pripremljenih od strane nacionalnih investicionih komisija, kao i da se ponovi posvećenost Crne Gore produbljivanju regionalnog dijaloga i unaprijeđenju ekonomske saradnje između država Zapadnog Balkana.